

نویسندگان:

1. سیداحمد موسوی‌اول - 402106648

2. عرفان تیموری - 402105813

گزارشکار.

آ) هدف از این سوال بررسی وضعیت هسته (Kernel) و پروسه‌ی کاربر در لحظه‌ی ورود به یک فراخوانی سیستمی (syscall) با استفاده از GDB است.

ابتدا هسته xv6 را تحت qemu-gdb اجرا می‌کنیم. یک نقطه‌ی توقف (Breakpoint) در تابع syscall واقع در (kernel/syscall.c) تنظیم می‌کنیم و پس از اجرای برنامه (با دستور C)، اجرای برنامه را در این نقطه متوقف می‌کنیم.

```
kernel/proc.c
426 {
427     struct proc *p;
428     struct cpu *c = mycpu();
429
430     c->proc = 0;
431     for(;;){
432         // The most recent process to run may have had interrupts
433         // turned off; enable them to avoid a deadlock if all
434         // processes are waiting. Then turn them back off
435         // to avoid a possible race between an interrupt
436         // and wfi.
437         intr_on();
438         intr_off();
439
440         int found = 0;
441         for(p = proc; p < &proc[NPROC]; p++) {
442             acquire(&p->lock);
443             if(p->state == RUNNABLE) {
444                 // Switch to chosen process. It is the process's job
445                 // to release its lock and then reacquire it
446                 // before jumping back to us.
447                 p->state = RUNNING;
448                 c->proc = p;
449                 switch(&c->context, &p->context);
450             }
```

برای پاسخ به سوال اول، گام‌های زیر برداشته می‌شود:

1. بررسی استک: ابتدا از دستور backtrace استفاده می‌شود. این دستور پشته‌ی فراخوانی را نشان می‌دهد و تایید می‌کند که ما از یک تله (trap) در مد کاربر به تابع usertrap و سپس به syscall رسیده‌ایم.

2. شناسایی پروسه جاری: در xv6، تابع myproc() پوینتری به ساختار struct proc پروسه‌ای که در حال حاضر روی CPU اجرا می‌شود (حتی اگر در مد هسته باشد) برمی‌گرداند.

پس به کمک دستور (next) n آنقدری جلو می‌رویم که به struct p دسترسی داشته باشیم.

3. چاپ ساختار پروسه: با استفاده از دستور (gdb) p/x *myproc()، تمام محتویات struct proc چاپ می‌شود.

```
kernel/syscall.c
122 SYS_open sys_open,
123 SYS_write sys_write,
124 SYS_mknod sys_mknod,
125 SYS_unlink sys_unlink,
126 SYS_link sys_link,
127 SYS_mkdir sys_mkdir,
128 SYS_close sys_close,
129 };
130
131 void
132 syscall(void)
133 {
134     int num;
135     struct proc *p = myproc();
136
137     num = p->trapframe->a7;
138     if (num < 0 || num > NELEM(syscalls) || syscalls[num] == 0) {
139         // Use num to lookup the system call function for num, call it,
140         // and store its return value in p->trapframe->a0
141         p->trapframe->a0 = syscalls[num]();
142     } else {
143         printf("pid %d: unknown sys call %d\n",
144             p->pid, p->name, num);
145         p->trapframe->a0 = -1;
146     }
}

remote Thread 1.1 (src) In: syscall
(gdb) backtrace
#0  syscall () at kernel/syscall.c:133
#1  0x0000000000002602 in usertrap () at kernel/trap.c:68
#2  0x00000003ffffff00c in ?? ()
(gdb) n
(gdb) n
(gdb) p/x *p
s1 = {lock = {locked = 0x0, name = 0x8000178, cpu = 0x0}, state = 0x4, chan = 0x0, killed = 0x0, xstate = 0x0, pid = 0x1, parent = 0x0, kstack = 0x3ffffffd000, sz = 0x4000,
  pagetable = 0x87f52000, trapframe = 0x87f56000, context = {ra = 0x80001e62, sp = 0x3ffffffdc50, s0 = 0x3ffffffdc80, s1 = 0x800126e8, s2 = 0x800122b8, s3 = 0x0, s4 = 0x8001dc50, s5 = 0x3,
  s6 = 0x80023388, s7 = 0x0, s8 = 0x800234b0, s9 = 0x17e, s10 = 0xb0, s11 = 0x2}, ofile = {0x0 <repeats 16 times>}, cwd = 0x800207f8, name = {0x69, 0x6e, 0x69, 0x74,
  0x0 <repeats 12 times>}}
```

نتیجه: این خروجی شامل اطلاعات حیاتی پروسه مانند pid (شناسه پروسه)، state، sz (اندازه حافظه) و مهم‌تر از همه، پوینتر trapframe است.

برای پاسخ به سوال دوم، وضعیت ذخیره‌شده‌ی پروسه در trapframe بررسی می‌شود:

1. دسترسی به رجیستر a7: طبق قرارداد فراخوانی در RISC-V، پروسه‌ی کاربر قبل از اجرای دستور ecall (که منجر به تله و ورود به هسته می‌شود)، شماره‌ی فراخوانی سیستمی مورد نظر خود را در رجیستر a7 قرار می‌دهد، هسته این رجیسترها را در trapframe پروسه ذخیره می‌کند. همچنین دستور (gdb) p/x myproc()->trapframe->a7 مستقیماً مقدار این مقدار را از trapframe می‌خواند و نمایش می‌دهد. اگر این دستور را اجرا کنیم خروجی 0xf حاصل می‌شود که یعنی اولین فراخوانی سیستمی xv6 دارای آیدی 15 است. حال اگر دستور

1. P syscall[p → trapframe → a7]

را اجرا کنیم syscall موردنظر به ما خروجی داده می‌شود که همان sys-open است؛ بنابراین اولین syscall اجرا شده در xv6 دستور sys-open است.

2. تفسیر مقدار a7: مقدار نمایش داده شده (مثلاً 0x7 برای exec یا 0x1 برای fork) مشخص می‌کند که پروسه‌ی کاربر کدام سرویس را از هسته درخواست کرده است (این همان مقداری است که در کدهایی مانند user/initcode.S قبل از ecall در a7 بارگذاری می‌شود).

3. بررسی `sstatus`: رجیستر (`Status Register`) `sstatus` وضعیت پردازنده مانند فعال بودن وقفه‌ها یا مد قبلی (`User/Supervisor`) را قبل از وقوع تله نشان می‌دهد. این مقدار نیز در `trapframe` ذخیره می‌شود و با دستور

1. (gdb) p/x myproc()->trapframe->sstatus

قابل مشاهده است (همچنین می‌توان مستقیماً با `(gdb) p/x $sstatus` به رجیستر `CSR` دسترسی پیدا کرد).

برای پاسخ به سوال سوم نیز کافیست دستور `(gdb) p/x $sstatus` را اجرا کنیم. خروجی این دستور یک عدد 32 بیتی است که بیت 8 ام آن نشان‌دهنده مد قبلی سیستم قبل از وقوع تله است.

```
kernel/syscall.c
122 SYS_open sys_open
123 SYS_write sys_write
124 SYS_mknod sys_mknod
125 SYS_unlink sys_unlink
126 SYS_link sys_link
127 SYS_mkdir sys_mkdir
128 SYS_close sys_close
129
130
131 void
132 syscall(void)
133 {
134     int num;
135     struct proc *p = myproc();
136
137     num = p->trapframe->a7;
138     if (num > 0 && num < NELEM(syscalls) && syscalls[num]) {
139         // Use num to lookup the system call function for num, call it,
140         // and store its return value in p->trapframe->a0
141         p->trapframe->a0 = syscalls[num]();
142     } else {
143         printf("%d %s: unknown sys call %d\n",
144             p->pid, p->name, num);
145         p->trapframe->a0 = -1;
146     }
}

remote Thread 1.2 (src) In: syscall
(gdb) n
(gdb) n
(gdb) p/x $sstatus
$1 = 0x200000022
(gdb)
```

اگر این بیت 0 باشد یعنی در حالت `user` بوده‌ایم و اگر 1 باشد یعنی در حالت `kernel` بوده‌ایم. حال با توجه به تصویر بالا این بیت 0 است؛ بنابراین قبل از وقوع وقفه در حالت `user` بوده‌ایم.

```
inefficient.cpp  C hello.c  U  C top.c  U  C proc.c  M X  C user.h  M  usys.pl  M  Makefile  M
kernel > C proc.c
667 {
668     for(p = proc; p < &proc[NPROC]; p++){
669         printf("\n");
670     }
671 }
672
673 void
674 top(void)
675 {
676     static char *states[] = {
677         [UNUSED]    "unused",
678         [USED]      "used",
679         [SLEEPING]  "sleep ",
680         [RUNNABLE]  "runble",
681         [RUNNING]   "run   ",
682         [ZOMBIE]    "zombie"
683     };
684     struct proc *p;
685     char *state;
686
687     printf("\n--- Process List ---");
688     printf("PID\tSIZE\tSTATE\tNAME\n");
689
690     for(p = proc; p < &proc[NPROC]; p++){
691         if(p->state == UNUSED)
692             continue;
693         if(p->state >= 0 && p->state < NELEM(states) && states[p->state])
694             state = states[p->state];
695         else
696             state = "???";
697         printf("%d\t%s\t%s\t%lu", p->pid, state, p->name, p->sz);
698         printf("\n");
699     }
700 }
701
```

ب) در این قسمت از ما خواسته شده است دستور سیستمی `top` را به سیستم‌عامل اضافه کنیم. برای اینکار ابتدا قطعه کد زیر را به کد `proc.c` اضافه می‌کنیم:

این کد به ترتیب `PID`، وضعیت `process`، نام آن و سائز آن را نشان می‌دهد.

در ادامه به فایل `sysfile.c` فراخوانی سیستمی که ساختیم را اضافه می‌کنیم:

```
kernel > C sysfile.c
479 {
496     if(copyout(p->pagetable, fdarray, (char*)&fd0, sizeof(fd0)) < 0 ||
499         p->ofile[fd0] = 0;
500     fileclose(rf);
501     fileclose(wf);
502     return -1;
503 }
504 return 0;
505 }
506
507 uint64
508 sys_top(void)
509 {
510     top();
511     return 0;
512 }
```

مشابه تمرین 1 به بعضی از فایل‌ها باید این دستور جدید را اضافه کنیم؛ برای مثال به فایل‌های `syscall.h` دستور `top` را به همراه `id` آن اضافه می‌کنیم، یا در `syscall.c` فراخوانی سیستمی موردنظر را اضافه می‌کنیم و ...

```
kernel > C defs.h
155 void
156 void    kvmmap(pagetable_t, uint64, uint64, uint64, int);
157 int     mappages(pagetable_t, uint64, uint64, uint64, int);
158 pagetable_t uvmcreate(void);
159 uint64 uvmalloc(pagetable_t, uint64, uint64, int);
160 uint64 uvmdealloc(pagetable_t, uint64, uint64);
161 int     uvmcopy(pagetable_t, pagetable_t, uint64);
162 void    uvmfree(pagetable_t, uint64);
163 void    uvmunmap(pagetable_t, uint64, uint64, int);
164 void    uvmclear(pagetable_t, uint64);
165 pte_t * walk(pagetable_t, uint64, int);
166 uint64  walkaddr(pagetable_t, uint64);
167 int     copyout(pagetable_t, uint64, char *, uint64);
168 int     copyin(pagetable_t, char *, uint64, uint64);
169 int     copyinstr(pagetable_t, char *, uint64, uint64);
170 int     ismapped(pagetable_t, uint64);
171 uint64  vmfault(pagetable_t, uint64, int);
172
173 // plic.c
174 void    plicinit(void);
175 void    plicinithart(void);
176 int     plic_claim(void);
177 void    plic_complete(int);
178
179 // virtio_disk.c
180 void    virtio_disk_init(void);
181 void    virtio_disk_rw(struct buf *, int);
182 void    virtio_disk_intr(void);
183 void    top(void);
184
185 // number of elements in fixed-size array
186 #define NELEM(x) (sizeof(x)/sizeof((x)[0]))
187
```

در نهایت با اضافه کردن دستور **top** به تمام بخش‌هایی که لازم است خروجی دستور به شکل زیر می‌شود:

```
xv6 kernel is booting
hart 1 starting
hart 2 starting
init: starting sh
$ top

--- Process List ---PID SIZE   STATE   NAME
1      sleep  init    16384
2      sleep  sh      20480
3      run    top     16384
$
```

مشاهده می‌کنیم که **PID** پرده‌ها به همراه **STATE**، **SIZE** و دستوری که باعث اجرای آن شده است بعد از زدن دستور **top** که خودمان آن را تعریف کردیم به نمایش در می‌آید.